

Kell egy ember, aki Fuád pasával ebédel és cseveg jóllakottan
Konstantinápolyban,
s egy másik, aki egy maréknyi mohó, izgága, éhező, szomjas piócán
felejtí örökre a
tekintetét... Hogy tekereg, csavarog egymáson át, akár a sors, az idő.
És míg ez utóbbi az őszi alkonyatban a mocsarakon át átfázva
igyekszik haza,
addig a házban szolgák, évek jönnek-mennek, és az a két ember
ugyanaz... Mert van egy,
aki néz, és a másika, aki önnön múltjából, egy elvétett félrepillantásból
visszanéz rá.
Vagy fordítva.
És ez a kettő nem csupán az ebédlő déli fényében ugyanaz.
Mert az egyik Sirázban csak hallgat, figyel törököt, perzsát, oszmánt,
üzbéget,
dzsemszidit, nézi, hogyan formál az számára érthetetlen, követhetetlen
szavakat, hogyan
bont ki másféle mozdulatokat, majd éjjel Herátban lefordít mindent
fejben,
szavakat gügyög, utánoz, másol, gondolatban tanul, és egy másik is
kell, aki hanyatt dőlve
látja, hogy mindez mennyire felesleges... Mert a keleti vaksötétben
egészen világosan
sejti, hogy nincs kiút, mert látja, érzi, tudja, hogyan fut össze végül ez
a sok nyelv zsongva
egyetlen hatalmas, zagyva tengerré. Mindezt látnia, hallania kell.
És ehhez nem elég egyvalaki.
Mert ott van, aki térképeket vásárol önfeledten, és egy másik, aki
egyáltalán nem hisz a
térképekben. Az abban hisz, ami van, amit él, s ahogy ez alakul... Az
abban hisz, amit
megérint: kövekben, gyepelőben, a számarászúrke égben, teáskannában,
pihenőkben, a
napi imában, a száraz sivatagi szélben, a tea ízében, éjjel az álmaiban,
az álombéli
utazásokban, a csendben. Az nem tud neveket, számokat, adatokat.
Nem is akar. De tudja
a gyepelőt, a követ, a széltúrte homok ráncát, íveit, a csendet.
Kell egy, aki ronggyá vert dervisruhában csatangol, és egy, aki
a dervis maga.
Egyik Buharában zuhan a fekete kútba, és meghal, a másik Londonban
ébred... Vagy
Iszfahánban... Egyik kimondja: Szamarkand, és a másik egyetlen
várost lát csupán,
melynek mintha nem ismerné sem múltját, sem jelenét, ráadásul talán
a nevét sem tudja,
de néz elhűlten utcákat, falakat, állni a fényben, a világban... És
áhitattal néz, nézi, hogy
mindez van, s az előbbi s utóbbi, ez mind ő, ugyanaz. Aki Erzerumban
kényszerül hazudni,
vagy hullafáradtan a hyrkániai sivatagban hull ki a nyeregből, s egy
másik, aki fröccsöt
iszik a Sevenben. Egyik Rasid Effendi Khorasszában, Pesten utazik a
másik... És ez mind
ő, mind ugyanaz.
Trapezunt felé tart az egyik, s míg a hajó ringatja-süllyeszti-emeli,
abba alszik bele, hogy ő
maga is egyetlen éjszaka és tenger. Pesten az Akadémia csendjében
lassú tollvonással írja
le a szót, hogy Khalata, és úgy érzi: egyszer szomjan veszett ott örökre.
Valaki, aki
számokat, neveket ír Tabrizban a porba, érzi: hogy tekereg, csavarog

egymáson át a sorsa,
maradék ideje... Akár azok a szomjas, éhező piócák. Forróságot, hideget,
árvaságot és
gazdagságot érez egyszerre. Egyik a magyarság bölcsőjénél hiszi magát,
a másik a meshedi szent sírnál áll. Vagy az angol királyi udvarban...
Madzsarli Resid efendi
néz a tükörbe a kávéja fölött, s egy „Professor Vambéry” néz vissza rá.
Egy szabóinas, egy
lesántult, makacs kölyök, egy Wamberger Hermann, aki a soproni
liceum szürke
ablakfényében áll. Vambéry Ármin. Aki lelkében zavart zenével,
fájdalommal nézi az
udvar, figyel – a finom, gyér havazást, a sivatagot... Hogy e kettő
mennyire távoli, s hogy
mégis mind, mind ugyanaz...

Kategória: vers, próza
Denumire autor: Fazakas Attila

Látó Szépirodalmi Folyóirat